

Sygn. akt I USK 34/22

POSTANOWIENIE

Dnia 8 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania W. T.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.
o emeryturę górniczą,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 8 września 2022 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z dnia 6 października 2021 r., sygn. akt III AUa 426/21,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania bez
obciążania skarżącego kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 6 października 2021 r., III AUa 429/21, oddalił apelację odwołującego się W. T. od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z 23 lutego 2021 r., V U 593/20, oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Z. z 20 maja 2020 r., odmawiającej przyznania mu prawa do emerytury górniczej.

Powyższy wyrok odwołujący się zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. W ocenie autora skargi w orzecznictwie sądów powszechnych rozbieżności wywołuje art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń

Spółecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 504 ze zm., dalej jako ustawa emerytalna), dlatego istnieje potrzeba ingerencji Sądu Najwyższego w celu wyjaśnienia, czy zawarte w tym przepisie pojęcie pracy przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych obejmuje również pracę operatora ciągnika przystosowanego do prac na odkrywce, który wprowadzie przez część dniówki wykonuje czynności transportowe, ale w wymiarze co najmniej 4 godzin w ciągu dniówki wykonuje pracę o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej. Dodatkowo wskazał, że skarga jest oczywiście uzasadniona, ponieważ wydane orzeczenie rażąco narusza przepisy wskazane w *petitum* skargi, pozbawiając jednocześnie skarżącego prawa do emerytury górniczej, pomimo iż wykonywał pracę górniczą w wymiarze wynikającym z art. 50b ustawy emerytalnej.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Powołanie się w skardze kasacyjnej na potrzebę wykładni przepisów prawnych wymaga wykazania przez autora skargi, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, ze wskazaniem na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty autora skargi skierowane pod adresem zaskarżonego

orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (postanowienie Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Co do przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżący nie wykazał istnienia powołanych przez siebie przesłanek przedsądu.

Problem emerytur górniczych nie jest nowy i od dawna stanowi przedmiot wielu wypowiedzi Sądu Najwyższego. Uważna obserwacja dokonanej wykładni prawa z łatwością dowodzi, że przedmiotowa sprawa nie wyodrębniła pierwiastka publicznego związanego z celem i funkcją postępowania kasacyjnego. Z motywów skargi kasacyjnej wynika jednoznaczny brak akceptacji rezultatu wykładni prawa, jaki został przedstawiony przez Sąd Apelacyjny, dodać należy, wywodu szczegółowo wyjaśniającego przyczyny, dla których okres zatrudnienia odwołującego się na stanowisku kierowcy ciągnika i kierowcy operatora sprzętu technologicznego na odkrywce nie kwalifikuje się do uznania za pracę górniczą w rozumieniu art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej. Sąd drugiej instancji wyjaśnił także, że przez cały sporny okres zatrudnienia w K. skarżący choć był zatrudniony na oddziale Rs8, to jeździł na oddział M4 (mechaniczny), gdzie zasilał agregat smarowniczy oraz na oddziały górnicze G1, G2 i G3 oraz oddziały zwałowania Z1 i Z3. To sztygar decydował, na którym oddziale danego dnia skarżący pracował. Zatem był on oddelegowywany na różne oddziały, w zależności od potrzeb. Podane w tej mierze argumenty są kompatybilne z wypowiedziami Sądu Najwyższego na tle prac związanych z wykonywaniem zadań na odkrywce. I tak decydującego znaczenia nie można przypisać nazwie stanowiska, jeżeli nie wiąże się z nim rzeczywiste wykonywanie pracy górniczej, czyli tej określonej w ustawie, a nie jakiegokolwiek pracy górniczej. Przepis wykonawczy rozporządzenia nie definiuje pracy górniczej i dlatego jego wykładnia nie może zmieniać ani rozszerzać ustawowej definicji pracy górniczej. W konsekwencji zaprezentowana w skardze metoda wykładni prawa odrywa się do wykładni językowej i przenosi spór w strefę celu i funkcji. Zatem powtórzyć należy (za wyrokiem Sądu Najwyższego z 19 maja 2019 r., I UK 53/18, LEX nr 2684862), że nie każda praca, która funkcjonalnie łączy się z eksploatacją odkrywki w kopalni węgla brunatnego jest pracą górniczą w rozumieniu ustawy emerytalnej. O pracy górniczej decyduje ustawa, zaś analizy i kwalifikacji takiej pracy nie można rozpoczynać i prowadzić, przyjmując za nadrzędny, przepis wykonawczy do ustawy, czyli zapis stosownego punktu w załączniku nr 2 do rozporządzenia z 1994 r. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 28

kwietnia 2010 r., I UK 337/09, LEX nr 601991). W praktyce do pracy górniczej nie zakwalifikowano pracy operatora ciągnika rolniczego na odkrywce, przy pomocy którego wykonuje się prace pomocnicze przy naprawach, konserwacji urządzeń, a co za tym idzie - pracę przy obsłudze agregatów prądotwórczych, smarowniczych i sprężarkowych, wykorzystywanych przez brygady elektryków i mechaników do prac polegających na konserwacji urządzeń wydobywczych i transportujących nadkład i złoże na odkrywce (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 października 2018 r., I UK 412/17, LEX nr 2562152). Również prace przy naprawie koparek jednonaczyniowych i spycharek, które nie są maszynami wydobywczymi w kopalni węgla brunatnego, ale maszynami pomocniczymi, nie prowadzą do ziszczenia się przesłanki pracy górniczej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 28 kwietnia 2010 r., I UK 339/09, LEX nr 607444; z 5 maja 2011 r., I UK 395/10, LEX nr 863951; z 23 października 2013 r., I UK 128/13, LEX nr 1455718; z 16 stycznia 2014 r., I UK 307/13, czy z 29 listopada 2017 r., I UK 181/17, LEX nr 2433083).

Wobec niewykazania istnienia powołanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o kosztach postępowania orzekając na podstawie art. 102 k.p.c. ze względów natury społecznej.

[as]